

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЇ

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

1.1. НАЗВА КУРСУ І ВИКЛАДАЧ

Назва курсу	Ключові тексти античної літератури
Викладач	доц. кафедри філології Уляна Головач
e-mail	holovatch@ucu.edu.ua

1.2. ФОРМАТ НАВЧАННЯ

Загальний обсяг курсу – 120 годин, у т. ч. 14 годин лекційних, 30 годин семінарських занять і 76 годин самостійної роботи
4 кредити ЄКТС

1.3. ОЗНАКИ КУРСУ

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2019	1	філологія	3	Нормативний (Н)

2. АНОТАЦІЯ

«Ключові тексти античної літератури» - це практичний курс, побудований у формі конwersаторію. Курс дозволяє простежити процес виникнення основних жанрів європейської літератури через ознайомлення з її античними першоджерелами. Структура курсу фактично імітує основні жанрові форми античної літератури, які розглядаються через призму античної теорії естетичної думки, зокрема через «Поетику» Арістотеля, чия класифікація трьох основних літературних родів, не втратила історико-теоретичного значення і для сучасного літературознавства в його історичних і теоретичних аспектах. Курс передбачає також зосередження уваги на соціологічному аспекті, тобто на розгляді форм участі античної літератури в культурному житті сучасного їй соціуму в різні періоди розвитку античного полісу.

В рамках дисципліни передбачено оглядові лекції, однак основний акцент робиться на семінарських аудиторних заняттях, які дозволяють студентів отримати практичні навички літературознавчого і філологічного аналізу вибраних античних творів з використанням методології і методики аналізу різних рівнів тексту. Семінарські аудиторні заняття є реалізацією колективних спроб осмислення наукових підходів до тексту на основі методології «повільного читання» творів, яка обрана за базову. Застосування такої методології є можливим, оскільки аудиторія володіє достатнім рівнем знання давньогрецької і латинської мов, щоб при здійсненні певних аналітичних практик можна було звертатися до оригіналів античних літературних джерел.

Складний комплекс завдань, які розглядаються на семінарських заняттях курсу, передбачає продуманий відбір античних джерел і літературознавчих досліджень методологічного характеру.

Для ознайомлення з методологічним інструментарієм студентам пропонуються для вивчення (повністю або частково) «Поетика» Арістотеля, «Про поетичне мистецтво» Горация, а також праці таких провідних літературознавців XX століття, як М. Соневицький, С. Аверінцев, Греґорі Надь, О. Таплін, А.Содомора, М. Гаспаров, Г. Гусейнов, Дж. Реале, П. Вілсон, Б. Шалагінов та ін.

3. МЕТА ТА ЦІЛІ КУРСУ

Мета курсу – навчити студентів розкривати історико-культурну і жанрову своєрідність творів античної літератури, підвести студентів до розуміння домінантних особливостей творів античної епохи через усвідомлення історичних констант античної культури, які є визначальними для її непроминального значення в історії європейських національних культур.

В результаті засвоєння дисципліни студент повинен:

Знати:

- Основні методологічні і методичні підходи до аналізу літературних художніх джерел;
- Історичний, культурний та естетичний контекст античних літературних творів;
- Основні жанрові особливості і стилістичні домінанти античних літературних творів;
- Основні етапи розвитку античної літератури;
- Термінологічний інструментарій сучасних літературознавчих і філологічних досліджень античної літератури
- Значення античної літератури в історії європейських національних літератур і зокрема літератури української
- Бути підготовленим до актуальної інтерпретації творів античної літератури, маючи розуміння, що кожне покоління запитує по-своєму і по-своєму прочитує античну літературу, володіючи незмінною сумою позитивних знань

Вміти:

- Застосовувати в процесі самостійного аналізу античних літературних творів теоретичні надбання, які були розроблені античними теоретиками поезії і прози, а також методологічні і методичні напрацювання провідних літературознавців XX століття;
- Розкривати формально-жанрові особливості античних літературних творів та їх інтерпретаційний потенціал;
- Залучати до історико-літературного процесу античності пов'язані з ним історичні, соціальні і філософські аспекти;
- Інтерпретувати конкретне наповнення естетичних категорій «прекрасне», «піднесене», «трагічне», «комічне», «героїчне» та ін. в їх античному вимірі і вираженні з погляду логіки історичного розвитку ціннісних гуманістичних ідей;
- Виявляти естетичні та ідейні риси, які об'єднують визначальні тексти античної літератури;
- Здійснювати пошук інформації та застосовувати її на практиці;
- Брати участь у дискусії і представляти власні думки;
- Застосовувати засвоєні знання при здійсненні власного дослідження

4. ПЛАН КУРСУ

Тиждень	Тема (лекційного/семінарського заняття), розширений план	Самостійна робота, год.	Завдання для самостійної роботи	Література
I.	<p>Лекція 1. Антична література: коріння, жанри, історія прочитань</p> <p>Екскурс в історію античної літератури. Конструктивна функція фольклору і ритуалу при зародженні давньогрецьких літературних жанрів. Значення античної грецької літератури та її основні прикмети. Доля античної літературної спадщини: особливості рецепції. Українські переклади творів античної літератури.</p> <p>Ключові поняття і терміни:</p>	2	Опрацювання матеріалу Лекції 1	<p>Обов'язкова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Б. Шалагінов. Основні риси античної літератури // Б. Шалагінов. <i>Зарубіжна література від античності до початку XIX століття</i>. Київ 2004. С. 12-16. 2. <i>Антична література. Вступ</i> / за ред. А. Тахо-Годі. Київ 1976. С. 5-7. 3. O. Taplin. <i>Literature in the Greek and Roman Worlds. A New Perspective. Introduction</i>. Oxford University Press 2000. С. 1-17. <p>Рекомендована література:</p>

	<p>Архаїка, висока класика, еллінізм, елліністично-римський період, метр, ритм, квантитативна метрика античного вірша</p>			<ol style="list-style-type: none"> 1. М. Соневицький. <i>Історія грецької літератури. Введення</i>. Рим 1970. С. 1-33. 2. У. Головач, А. Ясіновський. Антична література в українських перекладах і критиці // Н. Клименко, У. Головач, Л. Павленко, А. Савенко, А. Ясіновський. <i>Неперервна філологія</i>. Львів 2014. С. 61-109. 3. Й. Кобів. Нарис історії українського перекладу з класичних мов у Галичині до 1939 // Н. Клименко, У. Головач, Л. Павленко, А. Савенко, А. Ясіновський. <i>Неперервна філологія</i>. Львів 2014. С. 223-241. 4. Яцек Бохенський. <i>Античність після Античності</i> / перекл. з польської Віктор Дмитрук. Львів 2012.
	<p>Семінар 1. Античні теорії літератури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філологічні дослідження над грецькою літературою. 2. Античні поетики. 3. Початки літературної термінології. <p>Ключові поняття і терміни:</p> <p>схолії, бібліотека Фотія, лексикон Свідаса, поетика, риторика, епос, лірика, драма, дитирамб, дактиль, ямб, хорей, ямбічний триметр, хореїчний триметр, гекзаметр, пентаметр, елегійний розмір, гімн, енкомій, епіграма.</p>	4	Опрацювання матеріалу семінару 1	<p>Джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Арістотель. Поетика / перекл. з давньогрецької Й. Кобів та Ю. Мушак (гл. I, гл. XXIII). 2. Горацій. Про поетичне мистецтво / перекл. з латинської А. Содомора. <p>Обов'язкова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. М. Соневицький. Філологічні дослідження над грецькою літературою // М. Соневицький. <i>Історія грецької літератури</i>. Рим 1970.. С. 15-29. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поетика Арістотеля – невід'язна пам'ятка естетичної думки.

				2. Й. Кобів. Погляди Горація на поетичну майстерність.
II.	<p>Лекція 2. Героїчний епос: «Іліада» Гомера</p> <p>Епічний жанр: Гомер і кіклічні поети. Давньогрецький епос: генеза і проблема авторства. Епічна традиція і геній усного поета: аеди. Епос про епос: «Іліада» і «Одіссея» про епічний жанр. «Іліада» Гомера, як ілюстрація тези Арістотеля про єдність дії в епічній фабулі. Поетика епічної поезії: формула і метр.</p> <p>Ключові поняття і терміни:</p> <p>Κλέος (пісенна слава), аеди-співці, епічна пісня як усне слово, рапсоди, епічні описання, епічна розлогість, епічний спокій, екфразис)</p>	2	Опрацювання матеріалу лекції 2	<p>Джерела:</p> <p>1. Гомер. Іліада (пісні I, XXIV, XVIII (щит Ахілла).</p> <p>Обов'язкова література:</p> <p>1. А. Тахо-Годі. Гомерівський епос // А. Тахо-Годі. Антична література. Київ 1976. С. 30-56.</p> <p>2. С. Аверинцев. Греческая литература и «ближневосточная «словесность» // С.Аверинцев. <i>Образ Античности</i>. С. 40-105.</p> <p>Рекомендована література:</p> <p>1. Грегори Надь. Формула и метр: Гомер и поэтика устного слова.</p> <p>2. O. Taplin. The Spring of the Muses: Homer and related Poetry // O. Taplin. <i>Literature in the Greek and Roman Worlds. A New Perspective</i>. Oxford University Press 2000. С. 22-57.</p>
III.	<p>Семінар 2. Героїчний епос: Іліада. Пародія на героїчний епос: «Батрахоміомахія».</p> <p>1. Про епічний стиль через досвід I і XXIV пісень «Іліади».</p> <p>2. Рокрити тезу С. Аверінцева: «Жест першої фрази в «Іліаді» дає імпульс її останній строфі (через XXIII главу «Поетики» Арістотеля).</p> <p>3. «Щит Ахілла» як ідеальне описання в «літературі грецького типу».</p> <p>4. «Батрахоміомахія» як перша літературна пародія. Жанр літературної пародії.</p>	4	Опрацювання матеріалу Семінару 2.	<p>Джерела:</p> <p>1. Гомер. Іліада (пісні I, XXIV, XVIII (щит Ахілла) / перекл. з давньогрецької Борис Тен.</p> <p>2. Батрахоміомахія / перекл. з давньогрецької П. Стрільців // О. Білецький. <i>Антична література: хрестоматія</i>. Київ 1964. С. 126-130.</p> <p>Обов'язкова література:</p>

			<ol style="list-style-type: none"> 3. А. Тахо-Годі. Гомерівський епос // А. Тахо-Годі. Антична література. Київ 1976. С. 30-56. 4. М. Соневицький. Сюжет і структура Іліяди // М. Соневицький. <i>Історія грецької літератури</i>. С. 67-77. 5. С. Аверинцев. Греческая литература и «ближневосточная «словесность» // С.Аверинцев. <i>Образ Античности</i>. С. 40-105. 6. Т. Мельнікова. Літературна пародія: визначення та різновиди // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія 20 (2016), т. 1. С. 69-72. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Грегори Надь. Формула и метр: Гомер и поэтика устного слова. 2. O. Taplin. The Spring of the Muses: Homer and related Poetry // O. Taplin. <i>Literature in the Greek and Roman Worlds. A New Perspective</i>. Oxford University Press 2000. С. 22-57. 3. М. Соневицький. Мова, вірш і стиль епопей // М. Соневицький. <i>Історія грецької літератури</i>. С.108-120. 4. А.Содомора. «Крилате слово» Гомера // А.Содомора. <i>Жива Античність</i>. Львів 2003. С. 25-30.
--	--	--	---

	<p>Семінар 3. «Одіссея» Гомера як перший літературний зразок пригодницького епосу в європейській літературі. Проблема рецепції античного твору.</p> <ol style="list-style-type: none"> Мотив повернення: множинність перспектив прочитання Актуальність Гомерової «Одіссеї» для сучасного читача. Визначення проблематики і множинність перспектив прочитання <ul style="list-style-type: none"> Одіссей та ідея консерватизму: чи можна повернутися в минуле і якою ціною? Проблема смислу людського життя: casus Ахілла і casus Одіссея. Розмова Ахілла з Одісеем в царстві Аїда: Одіссея, XI,478-492. Альтернативна історія Одіссея: повернення до себе шляхом покаяння. В. Єрмоленко. Ловець океану: історія Одіссея. 	4	Опрацювання матеріалів до Семінару 3	<p>Джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> Гомер. Одіссея: пісні IX-XI, XIII, XX-XXIV / перекл. з давньогрецької Борис Тен. В. Єрмоленко. Ловець океану: історія Одіссея <p>Обов'язкова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> А. Тахо-Годі. Гомерівський епос // А. Тахо-Годі. Антична література. Київ 1976. С. 30-56. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> М. Соневицький. Сюжет і структура Іліади // М. Соневицький. <i>Історія грецької літератури</i>. С. 78-90. М. Соневицький. Мова, вірш і стиль епопей // М. Соневицький. <i>Історія грецької літератури</i>. С.108-120.
IV.	<p>Семінар 4. Генеза та еволюція байки езопівського типу</p> <ol style="list-style-type: none"> Історія розвитку європейської байки від найдавніших часів і дотепер. Еволюція байки езопівського типу в творчості Григорія Сковороди. <p>Ключові слова: байка, езопівський сюжет, мораль, літературний твір</p>	2		<p>Джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> Езоп. Байки / перекл. з давньогрецької Ю. Мушак. Федр. Байки / перекл. з латинської В. Литвинов. Горацій. Сатири кн. II, 6 (80-117) / перекл. з латинської А. Содомора. Григорій Сковорода. Байки харківські: вибране. <p>Обов'язкова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> Р. Домбровський, Ю. Домбровський. Генеза та еволюція байки езопівського типу.

V.	<p>Лекція 3. Народження трагедії. Зв'язок між театром і обрядом: кудьт Діоніса. Сатинова драма</p> <p>Релігійний та державний характер театральних вистав в Стародавній Греції. Архітектура давньогрецького театру. Визначення трагедії в «Поетиці» Арістотеля. Складові елементи трагедії. Трагедійний характер катарсису за Арістотелем. Проблема погодження жанру трагедії. Походження трагедії за Арістотелем. Сатинова драма. Як розуміти прислів'я: οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον, <i>жодного зв'язку з Діонісом?</i> Про назву «трагедія». Еволюція трагедії: Есхіл, Софокл, Евріпід. Структура трагедії. Декорації. Реквізити акторів.</p>	2	Опрацювання матеріалу Лекції 3	<p>Джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Арістотель. Поетика. Гл. IV. <p>Обов'язкова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. А. Тахо-Годі. Походження драми // А. Тахо-Годі. Антична література. Київ 1976. С. 89-95. <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. P. Wilson. Powers of horror and laughter: The Great Age of Drama // // O. Taplin. <i>Literature in the Greek and Roman Worlds. A New Perspective</i>. Oxford University Press 2000. С. 88-131. 2. А. Содомора. Поети-трагіки і «найтрагічніший з-поміж них» - Евріпід // А. Содомора. <i>Жива Античність</i>. С. 65-108.
	<p>Семінар 5. «Семеро проти Фів» Есхіла – зразок трагедії архаїчного типу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Архаїчність структури трагедії «Семеро проти Фів». 2. Хор – найархаїчніша дійова особа в жанрі трагедії і головна дійова особа в трагедії архаїчного типу. Хор і «солісти». 3. «Семеро проти Фів»: семантика жіночого хору 	2	Опрацювання матеріалу до Семінару 4	<p>Джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Есхіл. Семеро проти Фів / перекл. А. Содомори. <p>Обов'язкова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. М. Соневицький. Есхіл. Сім проти Теб // М. Соневицький. <i>Історія грецької літератури</i>. С. 50-67. <p>Рекомендовані джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Есхіл. Благальниці / перекл. з давньогрецької А. Содомора <p>Рекомендована література:</p>

				1. В. Ярхо. На рубеже двух эпох (Эсхил) // В. Ярхо. <i>Трагедия</i> . Москва 2000. С. 30-62. 2. В. Ярхо. Размышление и решение Пеласга в трагедии Эсхила «Просительницы» // В. Ярхо. <i>Трагедия</i> . Москва 2000. С. 63-71.
VI.	Семінар 6. «Антігона» Софокла. Еволюція жанру <ol style="list-style-type: none"> Основний драматичний конфлікт трагедії Софокла «Антігона». Характерні риси драматургії Софокла у зіставленні з драматургією Есхіла: зміни у структурі, у змалюванні образів головних героїв. Новітні інтерпретації: Жан Ануй «Антігона»: новий зміст образів головних героїв п'єси. Зміщення акцентів драматичного конфлікту. Державна машина як основна точка перетину в системі ціннісних координат. 		Опрацювання матеріалів до Семінару 6	Джерела: <ol style="list-style-type: none"> Софокл. Антігона / перекл. з давньогрецької А. Содомора. Жан Ануй. Антігона / перекл. з французької К. Квітницької-Рижової. Обов'язкова література: <ol style="list-style-type: none"> В. Ярхо. Трагедия Софокла «Антигона»: драматический крнфликт // В. Ярхо. <i>Трагедия Софокла «Антигона»</i>. Москва 1086. С. 25-59. В. Ярхо. Трагический театр Софокла // В. Ярхо. <i>Трагедия</i>. Москва 2000. С. 77-124.
VII.	Семінар 7. «Іфігенія в Авліді» та «Гіпполіт» Евріпіда у світлі відходу від нормативної античної трагедії есхілівського і софоклівського зразка. <ol style="list-style-type: none"> Центр головного драматичного конфлікту в трагедії Евріпіда «Іфігенія в Авліді»: криза нормативного героя у світлі аристотелівського розуміння досконалого характеру героїв античної трагедії (Арістотель. Поетика, гл. XV). Любов як «недуга» і «безумство» і як результат божественного втручання ззовні: метафори любові в Евріпіда. Екзистенційна проблема <i>бути – видаватися</i> як ключ до розуміння образів головних героїв трагедії: Федри 	4	Опрацювання матеріалу до Семінару 6	Джерела: <ol style="list-style-type: none"> Евріпід. Іфігенія в Авліді / перекл. з давньогрецької А. Содомора. Евріпід. Гіпполит / перекл. з давньогрецької А. Содомора. Обов'язкова література: <ol style="list-style-type: none"> В. Ярхо. Трагедия самопожертвования? «Ифигения в Авлиде» Еврипида // В. Ярхо. <i>Семь дней в Афинском театре</i>. Москва 2004. С. 278-317.

	<p>та Гіпполіта. До кого з героїв трагедії Евріпіда можна застосувати характеристику людини «якою вона повинна бути» (тобто характеристику людини софоклівського типу з її моральним максималізмом)?</p> <p>4. Чи можна говорити про релігійний скептицизм Евріпіда?</p>			<p>2. В. Ярхо. Трагедия чести. «Гипполит» Еврипида // В. Ярхо. Семь дней в Афинском театре. Москва 2004. С. 195-239.</p> <p>3. В. Ярхо. Драматургия Еврипида и конец античной героической трагедии // В. Ярхо. <i>Трагедия</i>. Москва 2000. С. 170-201.</p>
	<p>Лекція 4. Староаттична і новоаттична комедія</p> <p>Давньогрецька комедія в розвитку; Від Арістофана до Менандра. Арістотель про походження жанру комедії. Коаленівський трактат (Tractatus Coislinianus) про комедію. Структура комедії. Костюми комедійних акторів.</p>	2	Опрацювання матеріалу Лекції 4	<p>Обов'язкова література:</p> <p>1. В. Ярхо. Аристофан и его комедии // В. Ярхо. Комедия. Москва 2000. С. 7-34.</p> <p>2. Б. Шалагінов. Давня аттична комедія // Б. Шалагінов. Зарубіжна література від Античності до початку XIX сторіччя: історико-естетичний нарис. Київ 2004. С. 65- 73.</p> <p>3. А. Тахо-Годі. Новоаттична комедія. С. 190-197.</p> <p>Рекомендована література:</p> <p>1. Гусейнов. Аристофан. Москва 1988. 271 с.</p>
	<p>VIII. Семінар 7. «Жаби» Арістофана як післямова до атенської трагедії. Арістофан «Хмари».</p> <p>1. «Жаби» Арістофана: грецька трагедія у дзеркалі комедії.</p> <p>2. «Хмари» Арістофана: «патріархальна мораль і «народна» естетика.</p> <p>3. Засоби створення комічного в «Хмарах»: бурлеск (зниження), гротеск (карикатура), фарс (комізм тіла), комічна гіпербола (перебільшення).</p> <p>Ставлення до софістів в Атенах: образ Сократа в «Хмарах». Комедійний катарсис.</p>	4	Опрацювання матеріалів до семінару 7	<p>Джерела:</p> <p>1. Арістофан. Жаби / перекл. з давньогрецької Борис Тен.</p> <p>2. Арістофан. Хмари / перекл. з давньогрецької Борис Тен.</p> <p>Обов'язкова література:</p> <p>1. В. Ярхо. Аристофан и его комедии // В. Ярхо. Комедия. Москва 2000. С. 7-34.</p>

				<p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. P. Wilson. Powers of horror and laughter: The Great Age of Drama // O. Taplin. <i>Literature in the Greek and Roman Worlds. A New Perspective</i>. Oxford University Press 2000. С. 88-131.
	<p>IX. Семінар 8. Новоаттична комедія: Менандр «Відлюдник».</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості жанру новоаттичної комедії: особливості структури і стилю. 2. Історія українського перекладу комедії «Відлюдник». 	2	Опрацювання матеріалів до Семінару 8	<p>Джерела:</p> <p>Менандр. Відлюдник / перекл. з давньогрецької А. Содомора.</p> <p>Рекомендована література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. П. Стрільців. Новознайдена комедія Менандра «Відлюдник» // А. Содомора. Історія одного перекладу, або моя перша книжка. Львів 2017. С. 256-277. 2. А. Тахо-Годі. Новоаттична комедія. С. 190-197.
	<p>Лекція 5. Зародження літературної прози: історіографія, філософія, ораторське мистецтво.</p> <p>Прозаїзація грецької словесності наприкінці класичного періоду. Продовження традиції поетичних жанрів у прозі: історіописання і епос, епідейктичне красномовство і гімн, філософський діалог і драма.</p>	2	Опрацювання матеріалу Лекції 5	<p>Джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Платон. Бенкет / перекл. з давньогрецької У. Головач <p>Обов'язкова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. М. Гаспаров. Поэзия и проза – поэтика и риторика // М. Гаспаров. Обантической поэзии. Москва 2000. С. 374-422.

X.	Семінар 9. Читаючи фрагменти «Бенкету» Платона 1. Еротична ліствиця Діотими // Платон. Бенкет 210a6-212a9. 2. Енкомій четвертий: Арістофан вшановує Ероса // Платон. Бенкет 189c4-193e2. Над чим сміється поет-комедіограф Арістофан? 3. Енкомій п'ятий: Агатон вшановує Ероса // Платон. Бенкет 194e3-197e7	4	Опрацювання матеріалів до Семінару 9	Джерела: 1. Еротична ліствиця Діотими // Платон. Бенкет 210a6-212a9. 2. Енкомій четвертий: Арістофан вшановує Ероса // // Платон. Бенкет 189c4-193e2. Обов'язкова література: 1. Дж. Реале. Вступ до прочтання «Бенкету» Платона. 2. У. Головач. Коментарі до прочтання «Бенкету» Платона.
XI.	Семінар 10. Читаючи фрагменти «Бенкету» Платона (продовження) 1. Наука Діотими: Визначення природи Ероса через міф про народження Ероса // Платон. Бенкет 203b-204a8 2. Інтерлюдія п'ята: поява Алківіада і вшанування Сократа // Платон. Бенкет 212c7-222b7 3. Епілог // Платон. Бенкет 222c1-223d11. Чому текст «Бенкету», в якому центральною темою є прослава Ероса, завершується такою сценою?	2	Опрацювання матеріалу до Семінару 10	Джерела: 1. Еротична ліствиця Діотими // Платон. Бенкет 210a6-212a9. 2. Енкомій четвертий: Арістофан вшановує Ероса // // Платон. Бенкет 189c4-193e2. Обов'язкова література: 1. Дж. Реале. Вступ до прочтання «Бенкету» Платона. У. Головач. Коментарі до прочтання «Бенкету» Платона.
	Семінар 11. Антична новела 1. Алгоритми методи тлумачення образів і фрагментів у новелі Апулея «Кохання Амура і Психеї» 2. Жанр новели: походження і еволюція жанру.	2	Опрацювання матеріалів до Семінару 11.	Джерела: 1. Апулей. Кохання Амура і Психеї // Апулей. Метаморфози або золотий осел.

XII.	Лекція 6. Давньогрецька лірика: елегія, ямб, мелос <ol style="list-style-type: none"> 1. Структурний аналіз: версифікація і строфіка 2. Мотивний аналіз 	2	Опрацювання матеріалів до лекції 6	Джерела: <ol style="list-style-type: none"> 1. Теогнід 2. Архілох 3. Алкей 4. Сапфо Обов'язкова література: <ol style="list-style-type: none"> 1. А. Тахо-Годі. Класична лірика // А. Тахо-Годі. Антична література. С. 63-87.
	XIII. Семінар 12. Давньогрецька лірика <ol style="list-style-type: none"> 3. Структурний аналіз: версифікація і строфіка 4. Мотивний аналіз 	2	Опрацювання матеріалу до семінару 12	Джерела: <ol style="list-style-type: none"> 1. Теогнід. Елегії / перекл. з давньогрецької А. Содомора. 2. Архілох. Елегії. Ямби. Еподи / перекл. з давньогрецької А. Содомора. 3. Алкей. Твори / перекл. з давньогрецької А. Содомора. 4. Сапфо. Любовні пісні. Епіталамії / перекл. з давньогрецької А. Содомора. Обов'язкова література: <ol style="list-style-type: none"> 1. А. Содомора. «Чужий серед своїх...» // Теогнід. Елегії вигнання. Львів 2012. С. 7-23. 2. А. Содомора. На вістрі стилоса і списа // Архілох. Хліб на списі. Львів 2014. С. 7-25. 3. А. Содомора. У відзвуках Алкеєвої ліри // Алкей. Пісні застольні і повстанські. Львів 2013. С. 9-23. 4. А. Содомора. Живий голос десятої Музи // Сапфо. Пісні з Лесбосу. Львів 2012. С. 7-27.

	Семінар 13. Лірика Горація <ol style="list-style-type: none"> Структурний аналіз: версифікація і строфіка Мотивний аналіз Історія українських перекладів Горація 	4	Опрацювання матеріалу до Семінару 13	Джерела: <ol style="list-style-type: none"> Горацій. Оди. До Левконої І, 11; До Мельпомени ІІІ, 30. Обов'язкова література: <ol style="list-style-type: none"> А. Содомора. Зелене Crescendo Горацієвого «Пам'ятника» // А. Содомора. <i>Студії одного вірша</i>. С. 11-39. А. Содомора. Мить на ймення Левконой // А. Содомора. <i>Студії одного вірша</i>. С. 11-39. 41-54. Рекомендована література: <ol style="list-style-type: none"> М. Гаспаров. Гораций, или золото середины // М. Гаспаров. Об античной поэзии. Москва 2000. С. 148-190.
	XIV. Семінар 14. Римська елегія: Овідій <ol style="list-style-type: none"> Структурний аналіз: версифікація і строфіка Мотивний аналіз 	4	Опрацювання матеріалу до Семінару 14	Джерела: <ol style="list-style-type: none"> Овідій. Любовні елегії / перекл. А. Содомори
	XV. Лекція 7. Серйозно-сміхова література і сатира <ol style="list-style-type: none"> Жанри Лукіана. Лукіан і «друга софістика». Позитивна програма Лукіана. Літературна творчість в творах Лукіана. 	2	Опрацювання матеріалу Лекції 7	Джерела: <ol style="list-style-type: none"> Лукіан. Як писати історію / перекл. з давньогрецької У Головач. Обов'язкова література:

				<p>1. У. Головач. Про Лукіана, його епоху і його твір «Як писати історію» // Лукіан. Як писати історію. Львів 2014. С. 11-24.</p> <p>Рекомендована література:</p> <p>1. Т. Попова. Литературная критика в сочинениях Лукиана // Древнегреческая литературная критика. Москва 1975. С. 382-413.</p>
	<p>Семінар 15. Римська сатира</p> <p>Ключові слова:</p> <p>депреціація, сатира, сатура, памфлет, мета сатири, причини написання, мовні засоби, алюзії, апроcolocytosis, метод, «чорний піар».</p>	4	Опрацювання матеріалів до Семінару 15	<p>Джерела:</p> <p>1. Сенека. Огарбузання.</p>
	ФІНАЛЬНИЙ ІСПИТ	14		

Рекомендована література, необхідна для підготовки до семінарських занять надається в електронній формі розміщена на відповідній сторінці CMS (Режим доступу: <https://cms.ucu.edu.ua/course/view.php?id=1541>)

5. ТЕМИ ДЛЯ ЗАЛІКОВИХ ЕСЕЇВ

1. Центр головного драматичного конфлікту в трагедії Евріпіда «Іфігенія в Авліді»: криза нормативного героя у світлі арістотелівського розуміння досконалого характеру героїв античної трагедії (Арістотель. Поетика, гл. XV).
2. Розкрийте психологічну проблему «бути – видаватися» через образ Федри – головної героїні Евріпідової трагедії «Гіпполит».
3. «Антігона» Софокла і «Антігона» Ануя: зміщення акцентів.
4. Образи трагедійних поетів Есхіла і Евріпіда» в комедії Арістофана «Жаби».
5. Мовні засоби вираження комедійного стилю в комедії Арістофана «Хмари».
6. Алгоритми методи тлумачення образів і фрагментів у новелі Апулея «Кохання Амура і Психеї».

7. Розкрити тезу С. Аверінцева: «Жест першої фрази в «Іліаді» дає імпульс її останній строфі (через XXIII главу «Поетики» Арістотеля).
8. Патріархальна мораль і «народна естетика» в «Хмарах» Арістофана.
9. Епікурейські мотиви в ліриці Горація.
10. Мотиви стоїцизму в ліриці Горація.
11. «Щит Ахілла» як парадигмальний приклад екфрасису в європейській літературі.
12. Гомерівські порівняння як змагання з пластичними мистецтвами і як привілейована риса епічного стилю.
13. Давньогрецька трагедія: суспільна функція, структура, метафізика трагічного, катарсис.
14. Трагічна іронія в «Едіпі-царі» Софокла.
15. Поетика хору в трагедіях Есхіла.
16. Засоби комізму (на прикладі однієї з комедій Арістофана).
17. Поетична змагання Есхіла і Евріпіда в «Жабах» Арістофана як зразок античної літературної критики.
18. Засоби комізму у творі «Як писати історію» Лукіана.
19. «Чорний піар» як винахід античної літератури (Лукіан «Як писати історію» і Сенека «Огарбузнення»).
20. Поетика ліричного твору (на прикладі вибраних текстів Алкея, Сапфо, Анакреонта).

6.СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ І ВИМОГИ

Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання виступів на семінарських заняттях та участі в дискусіях, оцінювання залікового есею та відповіді на іспиті.

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Оцінювання роботи студента здійснюється за схемою:

1. Максимальна оцінка, яку може отримати студент – 100 балів.
2. Робота студента впродовж семестру оцінюється за такими показниками:
  - Активність і компетентність на семінарських заняттях – 60 балів
  - Заліковий есей – 15 балів
  - Відповідь на іспиті (усна форма) – 25 балів